

21.3.2007

AMMATTIKORKEAKOULUJEN KIRJASTOYHTEISTYÖKONSORTION (AMKIT-KONSORTIO) TOIMINTAKERTOMUS 2006

1 Tiivistelmä

Toimintakertomusvuosi 2006 oli AMKIT-konsortion viides toimintakausi.

Konsortion toiminnan painopisteenä vuonna 2006 oli osallistuminen kirjastojen verkkopalvelujen ja Suomen kirjastoverkon kehittämiseen. Kansallisen kirjastoverkon kehittämisen kannalta merkittävää oli Kansalliskirjaston toimialan laajeneminen. Siihen liittyvien yhteistoiminta- ja rahoitusmallien kehittämisessä konsortion edustajat olivat aktiivisesti mukana.

Kertomusvuoden aikana konsortion toiminta ammattikorkeakoulukirjastojen edustajana on ollut vakiintunutta Suomen kirjastoverkossa muiden kirjastosektoreiden kanssa. Konsortion kautta on nimetty ammattikorkeakoulukirjastojen edustajat yhteistyöryhmiin ja neuvotteluihin.

Virtuaaliammattikorkeakoulun verkkokirjastoprojekti ja Nelli-portaalin käyttöönotto kirjastoissa olivat edelleen keskeisimpiä yhteishankkeita. Avoimien julkaisutietokantojen kehittämishankkeen valmistelu eteni rekrytointivaiheeseen ja konsortion pääkonttorihanke toteutusvaiheeseen.

Keväällä järjestettiin valtakunnallinen ammattikorkeakoulukirjastojen asiakastyytyväisyyskysely. Konsortion verkkosivut otettiin käyttöön ja tiedonvaihtoa käytiin uuden yhteisen sähköpostilistan välityksellä.

Järjestyksessä kolmatta konsortion strategiaa valmisteltiin ammattikorkeakoulukirjastojen ja koordinoitutyöryhmän yhteistyönä. Tulevan vuoden alussa saatavien yhteistyökumppanien lausuntojen jälkeen strategia viimeistellään ja viedään vuosikokouksen hyväksyttäväksi.

Taloudellisesti merkittävimpiä yhteishankkeita olivat edelleen FinELib-aineistot ja -palvelut, Linnea-tietokannat ja Voyager-kirjastojärjestelmä, joihin opetusministeriön keskitetyn rahoituksen lisäksi osoitettiin merkittävästi omaa rahoitusta. AMKIT-konsortion henkilöresurssi omarahoituksella oli kehittämispäällikkö ja syyskauden ajan osa-aikainen suunnittelija.

21.3.2007

2 AMKIT-konsortion toiminta 2006

Voyager-kirjastojärjestelmä

Voyager-kirjastojärjestelmän kehittäminen jatkui ammattikorkeakouluissa. Opetusministeriön määrärahalla oli vuodeksi 2006 palkattu määräaikainen sovellussuunnittelija Helsingin yliopiston kirjastoon / Kansalliskirjastoon tehtävänään ammattikorkeakoulujen Voyager-käytön ja kehittämisen tuki. Kehittämistä koordinoi konsortion Tekniikkaryhmä.

Tekniikkaryhmän toimintasuunnitelman mukaan ryhmän tehtävinä on kirjastojen yhteisten ohjelmistojen ja laitteistojen koordinointi, tekniikkaa ja ohjelmistoja edellyttävien uusien hankkeiden valmistelu sekä uusien tekniikoiden seuranta, koulutus ja viestintä.

Armas-palvelimen Solaris 8 -käyttöjärjestelmä päivitettiin marraskuussa Solaris 9 -versioon, joka tarvitaan Voyager 6-versioista alkaen. Käyttöjärjestelmäpäivityksen jälkeen joulukuussa palvelin valmisteltiin seuraavaa versiopäivitystä varten. Palvelimella otettiin käyttöön YAZ Proxy kaikissa tietokannoissa. Kun NELLIn käyttöönoton myötä Voyagerin Z39.50-käyttö lisääntyi, tarvittiin myös Voyagerin Z39.50 ominaisuuksiin kohennusta. Ratkaisuksi löydettiin tanskalaisen Index Data -yrityksen kehittämä YAZ Proxy -sovellus, joka on nyt asennettu kaikkiin tuotantokantoihin Armaksella.

Neuvotteluja Lindaan liittymisestä jatkettiin Kansalliskirjaston kanssa. Neuvottelut jatkuvat vuonna 2007.

Osallistuttiin Suomen Voyager-kirjastojen yhteistyöhön. Amk-kirjastoilla oli edustajat Linnea-konsortion kanssa yhteisissä hankinta-, luettelointi-, kaukopalvelu-, lainaus-, opac- ja systeemiryhmissä. Lisäksi amk-kirjastojen luetteloijat kokoontuivat kaksi kertaa.

Osallistuttiin Endeavorin tuotteiden käyttäjäryhmien toimintaan. Triangelipäivillä toukuussa Kuopiossa pidettiin Suomen Voyager-kirjastojen kokous, jonka suunnitteluryhmässä oli mukana AMKIT-konsortion edustaja.

Valtakunnallista kirjastojen laitteistoympäristöjen kehittämishanketta varten Kansalliskirjasto asetti tammikuussa 2006 projektin, johon nimettiin kolme työryhmää:

- tekninen selvitysryhmä (selvittää nykylaitteiston tilanteen ja kirjastotietokantojen konsolidointia; AMKIT-konsortiosta edustaja)
- hankintamenettelyselvitysryhmä
- projektin ohjausryhmä (AMKIT-konsortiosta kaksi edustajaa).

Opetusministeriö päätti, että keskitetty rahoitus myönnetään palvelinympäristön uudistamiseen. Kirjastojen tavoitteena on siirtyä palvelinten omistuksesta CSC:n kanssa tehtävään kokonaispalvelusopimukseen, jolloin CSC huolehtisi laitetuesta ja huoltosopimuksista. Palvelinympäristön uudistus toteutunee vuoden 2007 aikana.

21.3.2007

Nelli-portaali

Ammattikorkeakoulut jatkoivat vuonna 2005 aloitettua Nelli-portaalin käyttöönottoa. AMKIT-konsortion kehittämisspäällikkö koordinoi tiedonkulkua Nelli-hankkeen ja konsortion toimielinten välillä.

Nelli avattiin vuoden aikana kuudessatoista ammattikorkeakoulukirjastossa. Nelli-portaalin tärkein hyöty on ollut aineistojen saavutettavuuden paraneminen.

Nelli-projektipäälliköt ovat kokoontuneet Kansalliskirjaston koolle kutsumina kokous- ja koulutustilaisuuksiin. Hankkeesta on tiedotettu mm. projektipäällikköiden postituslistalla ja kansalliskirjaston ylläpitämällä Nelli-verkkosivuilla.

Elektroniset aineistot

E-aineistoryhmä viimeisteli opetusministeriön aineistotuen jaon FinELib-aineistoille vuodelle 2006 syksyn 2005 yleiskokouksessa hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti. Vastaavasti ryhmä valmisteli konsortion syksyn 2006 yleiskokoukselle aineistotuen jakoehdotuksen vuodelle 2007. Tuen jaossa on pyritty mahdollisimman hyvin huomioimaan koulutusalojen tasapuolisuus. Muita tuenjakoperiaatteita ovat kotimaisuus ja aineiston monipuolinen käytettävyys eri aloilla, lisäksi tuettavassa aineistosopimuksessa pitää olla mukana vähintään kuusi ammattikorkeakoulua. Tukea ei myöskään haluta katkaista kesken sopimuskauden. E-aineistoryhmä kokoontui viisi kertaa.

AMKIT-konsortiolla oli FinELibin ohjausryhmässä yksi edustaja ja FinELibin konsortio-ryhmässä kaksi edustajaa sekä asiantuntijaryhmissä 25 ammattikorkeakoulukirjastojen edustajaa.

Vuoden 2006 aikana e-aineistosektorilla aloitettiin perusaineistojen kartoitustyö FinELibin aloitteesta. Konsortion johtoryhmä valtuutti e-aineistoryhmän valmistelemaan amk-kirjastosektorin kantaa perusaineistoihin. FinELibin perusaineistoryhmässä on ollut kaksi AMKIT-konsortion edustajaa.

E-aineistoryhmä valmisteli ammattikorkeakoulukirjastoille kyselyn, jossa pyydettiin kirjastoilta evästystä perusaineistojen määrittelyyn. Kyselyn tulosten sekä FinELibin aineistoryhmien ehdotusten ja amk-kirjastonjohtajien palautteen pohjalta e-aineistoryhmä valmisti listan mahdollisiksi perusaineistoiksi ehdotettavista aineistoista.

Selvityksen perusteella tavoitteiksi määriteltiin, että:

- perusaineistojen tulee olla käytettävissä kaikilla amk-kirjastoilla
- perusaineiston pitäisi olla 100 % aineistotuella maksettua
- perusaineistojen tulee olla vähintään tavoitesopimuskausittain vaihdettavissa tai useammin, jos sopimuskausi on lyhyempi
- ”ikuisia” perusaineistoja ei voida määritellä.

21.3.2007

Verkkokirjastohanke

Verkkokirjastopalvelut osana Virtuaaliammattikorkeakoulua -hankkeen työtä jatkettiin projektisuunnitelman mukaisesti järjestämällä seminaareja ja koulutuksia sekä vierailemalla ammattikorkeakouluissa.

Virtuaalikorkeakoulujen ja opetushallituksen yhteistyönä valmistui joulukuussa ensimmäinen versio kansallisesta oppimateriaalin metatietomallista FinEduMetasta. Hankkeessa luodut tietopalvelut toteutettiin Virtuaaliammattikorkeakoulun portaalin Tietoa opiskelusta -osioon (<http://www.amk.fi/fi/index/palvelut/amkesittely.html>).

Tiedonhankinnan oppimisaihioiden valmistuminen viivästyi ja viimeiset aihiot valmistuvat maaliskuussa 2007. Niiden käännökset siirtyivät samoin vuodelle 2007. Aihoita valmistuu yhteensä 26.

AMKIT-konsortion edustajat osallistuivat Verkkokirjastohankkeen ohjausryhmän työskentelyyn. Ohjausryhmä kokoontui toimintavuonna viisi kertaa.

Elektroninen julkaiseminen

Toimintavuonna suunniteltiin Open Access -hanketta (OA-hanke) ja anottiin sille rahoitusta. Opetusministeriö myönsi hankkeelle osarahoituksen vuosiksi 2006-2007. Hanketta koordinoi Seinäjoen ammattikorkeakoulu yhteistyössä AMKIT-konsortion kanssa. OA-hankkeen rekrytointivaihe aloitettiin toimintavuoden lopulla.

Hankkeen tarkoituksena on Open Access -toiminnan edistäminen ammattikorkeakouluissa ja se koostuu kahdesta osakokonaisuudesta, jotka ovat

- avoin tutkimusjulkaisu (tieteellinen referee-verkkolehti)
- elektroninen opinnäytetyökirjasto.

Lisäksi seurattiin Kansalliskirjaston Doria-hanketta ja siihen pilotteina osallistuneiden ammattikorkeakoulukirjastojen elektronisen julkaisemisen etenemistä.

AMKIT-pääkonttorihanke

Toimintavuonna suunniteltiin pääkonttorihanketta ja anottiin sille rahoitusta. Opetusministeriö myönsi hankkeelle osarahoituksen vuosiksi 2007-2009. Hanketta koordinoi EVTEK-ammattikorkeakoulu yhteistyössä AMKIT-konsortion kanssa. Hankkeeseen rekrytoitiin suunnittelija toimintavuoden lopulla.

Hankkeen tavoitteena on AMKIT-konsortion ja Kansalliskirjaston yhteistyön ulkopuolelle jäävien ammattikorkeakoulukirjastojen yhteisten tehtävien hoitaminen ja kehittämishankkeiden toteuttaminen.

21.3.2007

Pedagogiikka

Pedagoginen ryhmä, jonka toimikaudeksi oli määritelty vuosi 2005, julkaisi työnsä tuloksista raportin "Yhtämatkaa - Informaatiolukutaito haastaa opettajat ja informaattikot yhteistyöhön" (<http://www.amkit.fi/index.php?id=28,59,0,0,1,0>).

Pedagogisen ryhmän työn jatkoksi johtoryhmä nimesi syksyllä IL-ECTS -työryhmän tekemään informaatiolukutaidon/tiedonhankinnan opintojaksoa varten ydinainesanalyysin. Ryhmä kokoontui syksyn aikana kolme kertaa. Työ valmistuu kevään 2007 aikana.

Viestintä

Konsortion verkkosivut www.amkit.fi valmistuivat keväällä ja niiden sisällön kehittämistyö jatkui koko vuoden. Ammattikorkeakoulukirjastoille perustettiin uusi yhteinen postituslista. Viestintäsuunnitelman ruotsinnos valmistui loppukesällä ja se esiteltiin syksyn yleiskokoukselle. Viestintäryhmä kokoontui kolme kertaa.

Kreodin toimituskuntaa uudistettiin. Verkkolehti ilmestyi edelleen kaksi kertaa vuodessa. Viestintäryhmä toteutti lehden lukijakyselyn, jonka tuloksista kerrottiin syksyn Kreodissa. Kyselyn tuloksia käytetään toimitustyön sisällön määrittelyssä ja toteutuksessa.

Laatutyö

Ammattikorkeakoulukirjastojen järjestyksessään toinen valtakunnallinen asiakastyytyväisyyskysely organisoitiin keväällä (13.3.-13.4.2006). Laaturyhmä valmisteli asiakastyytyväisyyskyselyn ja koordinoi sen toteutuksen sekä järjesti koulutuksen, jossa kunkin ammattikorkeakoulun laatuyhdyshenkilöille esiteltiin Optimix-palautejärjestelmän analyysimenetelmiä. Kyselyn keskeiset tulokset on raportoitu Ammattikorkeakoulujen kirjastopäivillä sekä Kreodissa 2/2006 ja Signumissa 6/2006.

Hanke yhteisestä laatuoppaasta yliopistokirjastojen ja STKS:n kanssa käynnistettiin ja laaturyhmän edustaja osallistui oppaan toimituskuntaan, joka asetti tavoitteeksi, että opas valmistuu kesäkuussa 2007.

Laaturyhmä kokoontui kuusi kertaa.

Tilastointi

Konsortio on seurannut kansallisen tieteellisten kirjastojen yhteistilaston kehittymistä. Konsortion edustajat osallistuivat ISO 11620 -standardin lausuntotyöryhmään yhdessä yliopistokirjastojen neuvoston edustajien kanssa. Ammattikorkeakoulukirjastojen tilastovastaavat ja johtajat ottivat osaa yhteistilastopäivään ja workshop-tilaisuuksiin syksyllä.

Vuodesta 2006 alkaen AMKOTA-tilastoihin lisättiin uusi tuloksellisuusmittari: ammattikorkeakouluhenkilöstön julkaisut. Siihen liittyen konsortio teki ehdotuksen AMKOTA-käsikirjan kohdan 8.2 'Henkilöstön tuottamat artikkelit, kirjat sekä elektroniset ja audiovisuaaliset aineistot' täsmentämiseksi.

21.3.2007

Strategia

AMKIT -konsortion vuosikokouksessa päätettiin päivittää 'AMK -kirjasto - oppimisen resurssi' -strategia (2003-2007). Sitä varten nimettiin työryhmä. Alkuvuodesta 2006 valmistunut verkkopalvelustrategia päätettiin sisällyttää konsortion päivitettävään strategiaan.

Strategiatyö aloitettiin amk-kirjastonjohtajien kesäseminaarissa, jossa kirjastonjohtajat ilmaisivat näkemyksensä ammattikorkeakoulukirjastojen strategisista linjauksista seuraaviksi vuosiksi. Strategian ensimmäistä versiota käsiteltiin konsortion syksyn yleiskokouksessa, minkä jälkeen käytiin vielä kaksi amk-kirjastonjohtajien lausuntokierrosta.

Strategia viimeistellään alkuvuonna 2007.

Koulutus

Ammattikorkeakoulukirjastopäivät "Kirjastoja – alueellisia vaikuttajia" järjestettiin Rovaniemellä elokuussa. Järjestelyistä vastasi Rovaniemen ammattikorkeakoulun kirjasto ja päiville osallistui noin 150 kirjastoammattilaista.

Ammattikorkeakoulukirjastoille tarkoitettu Julkaisurekisteripäivä järjestettiin Helsingissä joulukuussa. Järjestelyistä vastasi Diakonia-ammattikorkeakoulun kirjasto ja päivään osallistui yli 30 kirjastoammattilaista. Julkaisurekisterikeskustelua sovittiin jatkettavaksi amkit-foorumilla.

Musiikkiluetteloitipäivä järjestettiin toukokuussa Tampereella. Järjestelyistä vastasi Pirkanmaan ammattikorkeakoulu.

Konsortion edustajat osallistuivat toukokuussa järjestettyyn opetusministeriön kirjastohallinnon ryhmän laajennettuun kokoukseen. Tilaisuuden johdosta konsortio teki aloitteen kirjasto- ja tietopalvelualan koulutuksen kehittämiseksi.

Lisäksi koulutusta järjestettiin eri hankkeissa.

Koulutustyöryhmä ei kokoontunut toimintavuoden aikana, eikä koulutustarvekyselyä toteutettu.

Yhteistyö Kansalliskirjaston kanssa

Toimintavuoden loppupuolella kehitettiin Kansalliskirjaston kanssa yhteistyömalleja ja sovittiin keskinäisestä neuvottelukäytännöstä. Kahdenvälisen neuvottelujen sisältönä oli talouden suunnittelu ja seuranta, eri hankkeet ja yhteistyökäytännöt. Syksyn aikana pidettiin kaksi neuvottelutilaisuutta. Lisäksi konsortion johtoryhmän puheenjohtaja osallistui marraskuussa järjestettyyn Kansalliskirjaston tulosneuvottelujen valmistelukokoukseen. Neuvottelujen muistiot ovat esillä Kansalliskirjaston kirjastoverkkopalvelujen ekstranetissä (<http://www.lib.helsinki.fi/kirjastoala/kirjastoverkkopalvelut/>).

Konsortiolla oli edustus Digitaalisen kirjaston ohjausjärjestelmän työryhmissä. FinElib-yhteistyö on esitetty aiemmin toimintakertomuksen Elektroniset aineistot -otsikon alla.

21.3.2007

Yhteistyö sektoreiden kesken

Konsortion johtoryhmän jäsenet osallistuivat kirjastosektoreiden työvaliokuntien (johtoryhmien) kokouksiin, joita järjestettiin kaksi toimintavuoden aikana. Tilaisuuksissa vaihdettiin mielipiteitä yhteisesti tärkeiksi katsotuista aiheista ja esiteltiin oman sektorin keskeisimpiä toimintoja. Kokousmuistiot ovat esillä Kansalliskirjaston kirjastoverkkopalvelujen ekstranetissä (<http://www.lib.helsinki.fi/kirjastoala/kirjastoverkkopalvelut/>).

Kirjastot.fi

Yleisten kirjastojen keskuskirjasto eli Helsingin kaupunginkirjasto koordinoi projektia, jonka tavoitteena on lisätä kirjastojen välistä yhteistyötä verkkopalvelujen rakentamisessa ja siten edistää kansalaisten tiedonhakua. AMKIT-konsortion kehittämispäällikkö toimi Kirjastot.fi:n ohjausryhmässä ja raportoi hankkeesta konsortion johtoryhmälle.

Yhteistyö ARENE ry:n kanssa

ARENE ry:n asettaman Kirjastotoiminnan yhteistyöryhmän (KiTiPro) tehtävänä on välittää tietoa ammattikorkeakoulujen kirjastoasioista ARENE ry:lle ja toimia linkkinä opetusministeriöön. Ryhmä kokoontui kertomusvuonna kerran. Kokouksessa käsiteltiin ammattikorkeakoulujen yhteisiä kirjastohankkeita ja niiden rahoituskysymyksiä. Kokouspöytäkirjat ovat esillä amkit.fi -sivujen työryhmien sisäisillä sivuilla.

Kansainvälinen toiminta

Toimintavuoden aikana kehittämispäällikkö osallistui konsortion edustajana kansainvälisiin konferensseihin (EndUser Chicagossa, European EndUser Edinburghissa, ELAG Library Systems Seminar Bukarestissa). Lisäksi kehittämispäällikkö toimi Endeavorin tuotteiden kansainvälisen käyttäjäryhmän hallituksessa.

3 AMKIT-konsortion toimielimet

Konsortion yleiskokous

Yleiskokous kokoontui toimintavuonna kaksi kertaa: vuosikokous 4.4.2006 Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulussa ja syksyn yleiskokous 26.10.2006 EVTEK-ammattikorkeakoulussa. Merkittävimpinä päätösasioina vuosikokouksessa olivat sääntömääräiset asiat (henkilövalinnat, toimintakertomuksen sekä toiminta- ja taloussuunnitelman hyväksyminen). Syksyn yleiskokouksen asialistalla oli mm. kirjastojen yhteiset hanke-esitykset tavoitekaudelle 2007-2009 ja yhteisen laatuoppaan laatimisyhteistyö. Yleiskokouksen yhteydessä pidettiin keskusteleva seminaari strategiatyön tiimoilta.

21.3.2007

Konsortion johtoryhmä

Johtoryhmä vastasi kirjastoyhteistyöstä käytännön tasolla ja valmisteli asiat konsortion yleiskokoukselle. Johtoryhmä asetti asiantuntija- ja projektiryhmiä ja seurasi ryhmien toimintaa. Lisäksi johtoryhmä nimitti tai esitti asiantuntijoita kirjastoalan yhteistyöryhmiin ja valmisteli pyydettyjä lausuntoja. Johtoryhmä kokoontui 12 kertaa, joista osa oli etäkokouksia.

Yhteiset henkilöresurssit

Konsortion tehtäviin oli toimintavuonna palkattuna kehittämispäällikkö (1 htv) ja osa-aikainen suunnittelija (5 kk; 0,25 htv). Konsortion kotipaikka ja toimisto on ollut EVTEK-ammattikorkeakoulun Leppävaaran yksikössä vuoden 2006 alusta alkaen.

Opetusministeriön rahoituksella oli yhteisiä henkilöresursseja Helsingin yliopiston kirjastossa / Kansalliskirjastossa (FinELib-palvelut 2 htv, Voyager-sovellussuunnittelija 1 htv) ja Virtuaaliammattikorkeakoulussa (informaatikko 1 htv).